

Badanie klubów sportowych w Europie – wyniki badań dla praktyków

Europejska współpraca w badaniu klubów sportowych: Projekt SIVSCE w pigułce

CELE

O czym jest ta broszura?

Niniejsze wydanie „Podstawowych faktów” to pierwsza część serii krótkich i łatwych w odbiorze opracowań, mających na celu przedstawienie organizacjom sportowym w Europie wybranych wyników otrzymanych w ramach realizacji projektu SIVSCE.

Pierwsza część to krótkie wprowadzenie do projektu. Zawiera informacje o charakterze organizacyjnym, podstawach teoretycznych oraz głównych celach badania.

Następne wyniki będą przedstawione w kolejnych częściach, które są dostępne na stronie projektu → www.sdu.dk/sivsce

O PROJEKCIE

Co oznacza SIVSCE?

SIVSCE to skrót pełnej nazwy projektu: „Społeczna integracja i wolontariat w klubach sportowych w Europie” (ang. Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe).

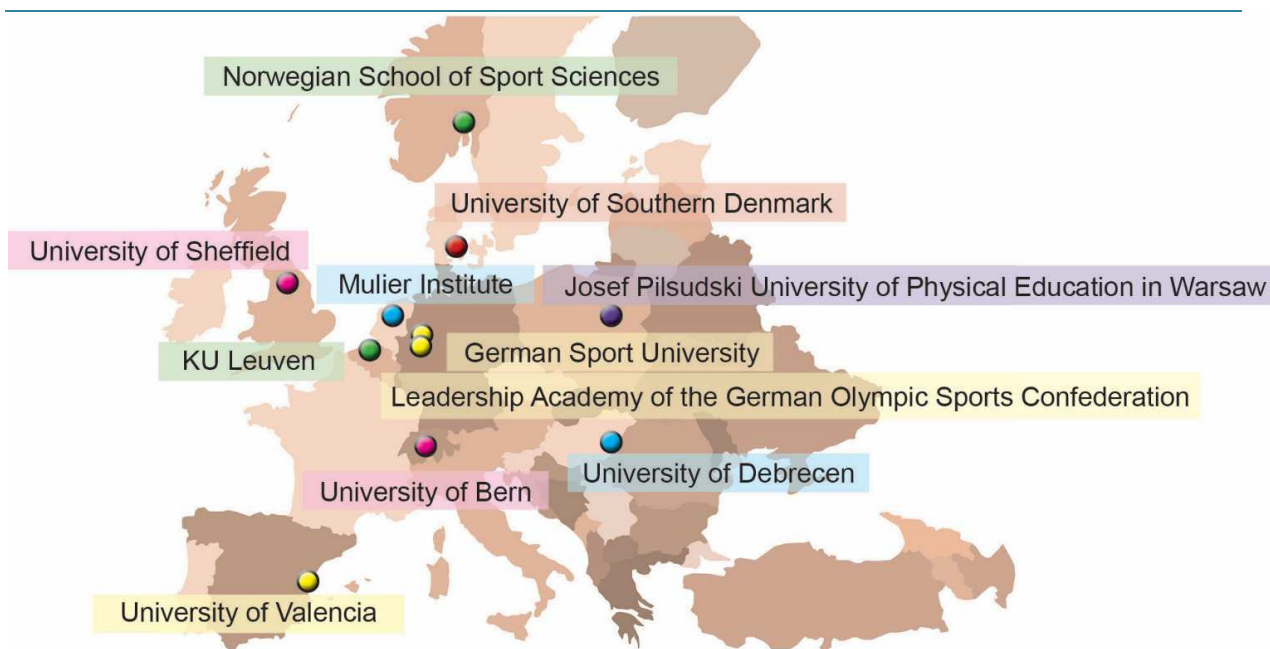
Kto zainicjował i wdrożył projekt?

Projekt był realizowany w dziesięciu krajach europejskich przez jedenastu partnerów z instytutów badawczych.

W oparciu o wcześniejsze doświadczenia w obszarze badań nad klubami sportowymi w Europie, w 2015 r. grupa badawcza zainicjowała partnerstwo w ramach programu Erasmus+ w celu wdrożenia międzynarodowego projektu badawczego dotyczącego integracji społecznej i wolontariatu w klubach sportowych.

Projekt koordynowany był przez Centrum Sportu, Zdrowia i Społeczeństwa Obywatelskiego na University of Southern Denmark w Odense.

Dobór krajów uczestniczących w projekcie został starannie przygotowany, aby zapewnić odpowiednią reprezentację europejskich systemów sportowych → [Rys. 1.](#)

Rys. 1: Partnerzy projektu SIVSCE

ISTOTA PROJEKTU

Dlaczego potrzebujemy więcej badań na temat klubów sportowych w Europie?

W Europie funkcjonuje około 700 tysięcy klubów sportowych. Szacuje się, że 60 milionów Europejczyków spędza swój wolny czas właśnie w tych klubach. Uprawiają tam sport, spotykają się ze znajomymi oraz na różny sposób mają wkład we wspólne dobro. Jednakże, pomimo istotnej społecznej roli klubów sportowych w większości europejskich państw, dotychczasowe dane porównawcze o ich funkcjonowaniu są znikome. Kierując swoje badania na kluby sportowe, partnerstwo SIVSCE chce uzupełnić tę lukę i, krok po kroku, utworzyć solidną bazę danych, umożliwiającą naukę poprzez aktualne doświadczenia w sąsiednich krajach.

Dlaczego projekt skupia się na integracji społecznej i wolontariacie w klubach sportowych?

Jeśli chodzi o sport, ludzie zbierają się wspólnie w społecznościach zorientowanych na aktywność. Każdy z członków może budować w tych społecznościach cenną sieć społeczną. Jednakże, panuje też powszechne przekonanie, że uczestnictwo w sporcie może promować również integrację społeczną w całym społeczeństwie. W takim kontekście Unia Europejska podkreśla istotną rolę klubów sportowych. Może to być uzasadnione przynajmniej dwoma kwestiami:

Po pierwsze, ze względu na sam rozmiar sektora wolontaryjnych klubów sportowych (patrz poniżej) – ogromna liczba klubów i samych członków wyjaśnia znaczny potencjał sportów wolontaryjnych w promowaniu społecznej integracji. Po drugie, kluby sportowe reprezentują środowisko społeczne, w którym szczególnie promuje się integrację społeczną. Może to być przypisane m.in. demokratycznej strukturze podejmowania decyzji w klubach, ich działaniom społecznym oraz wspólnej odpowiedzialności członków za codzienne funkcjonowanie klubów.

Niepłatna, wolontaryjna praca odgrywa ważną rolę w codziennym funkcjonowaniu klubów sportowych z racji tego, że członkowie ponoszą wspólną odpowiedzialność za ich działalność. Dla większości klubów, wolontariat to najważniejsza podstawa ich funkcjonowania. Jednak, istota wolontariatu jest jeszcze większa: może on być również postrzegany jako forma aktywności obywatelskiej opartej na wzajemnych relacjach członków. Oznacza to, że praca wolontariuszy jest ważna nie tylko dla klubów i ich członków, ale także dla całego społeczeństwa.

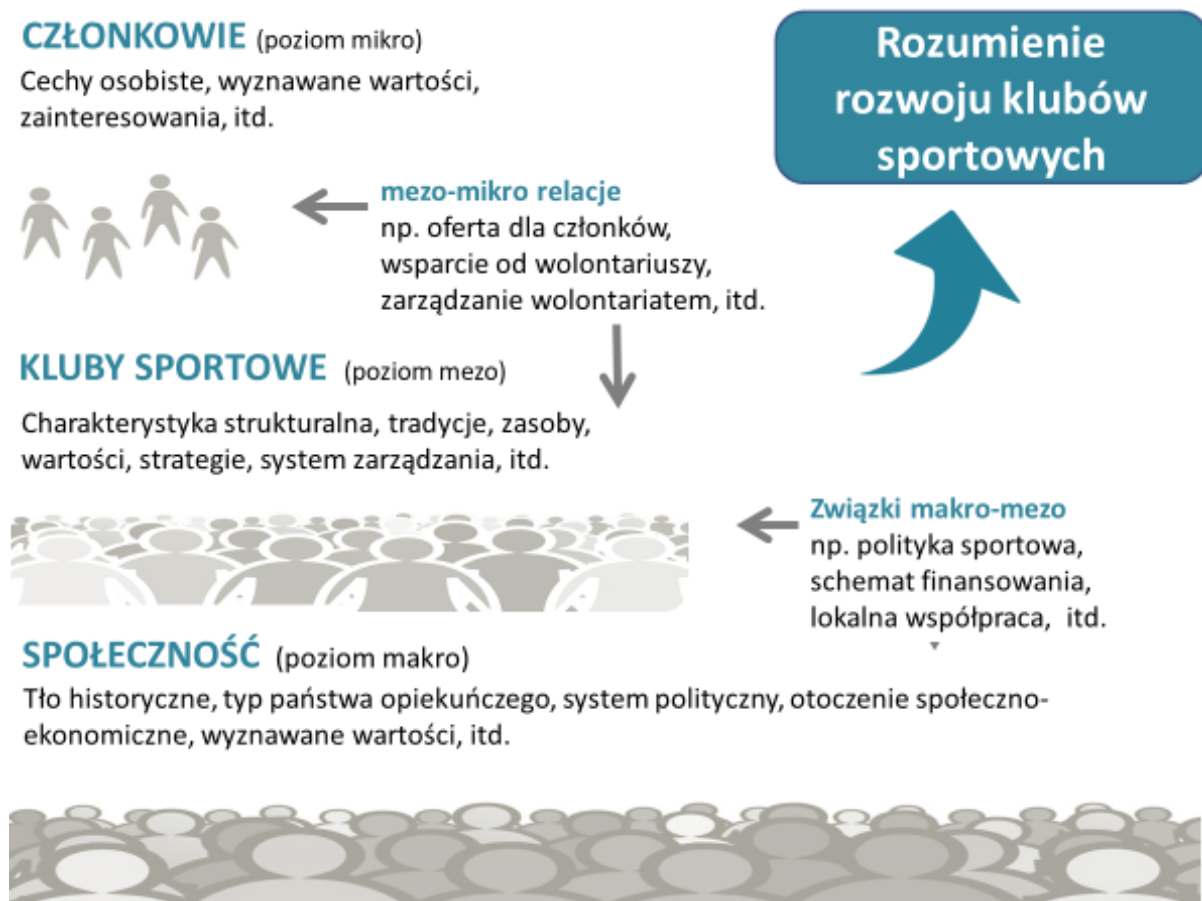
Pomimo powszechnej akceptacji powyższych założeń, konkretne relacje pomiędzy potencjalnie istotnymi zmiennymi (takimi jak historycznie utworzone struktury, wartości społeczne, polityka władz, strategie organizacyjne czy też indywidualne schematy zachowań) są raczej złożone. Dlatego też, politykom i organizacjom sportowym jest niezwykle trudno wywierać systematyczny wpływ na procesy integracji oraz działalność wolontaryjną w sporcie. Poprzez zbieranie i analizę danych empirycznych na poziomie indywidualnym, organizacyjnym i społecznym, projekt SIVSCE podejmuje próbę rzucenia światła na te procesy.

PODSTAWY TEORETYCZNE

Czy badania są powiązane z konkretną teorią?

Projekt ten nie bazuje na konkretnym podejściu teoretycznym. Jednakże, kluby sportowe same w sobie są odpowiednimi przedmiotami badań. Aby zrozumieć sposób i cel działania klubów sportowych, konieczne jest zbadanie ich głównych charakterystyk. Jednocześnie, nie należy postrzegać klubów sportowych jako organizacji wyrwanych z ich środowiska, ponieważ to otoczenie wyznacza ramy, w których one funkcjonują i się rozwijają. Ostatecznie, kluby funkcjonują dzięki członkom, korzystając z ich zasobów w realizacji wspólnych interesów.

Wobec powyższego, projekt ten wpisuje się w wielopoziomowy model analizy klubów sportowych. Model uwzględnia otoczenie społeczne, polityczne i ekonomiczne klubów (poziom makro), same kluby (poziom mezo), a także członków i wolontariuszy (poziom mikro). Co więcej, zwraca się uwagę na szczególne relacje pomiędzy tymi poziomami → Rys.2.

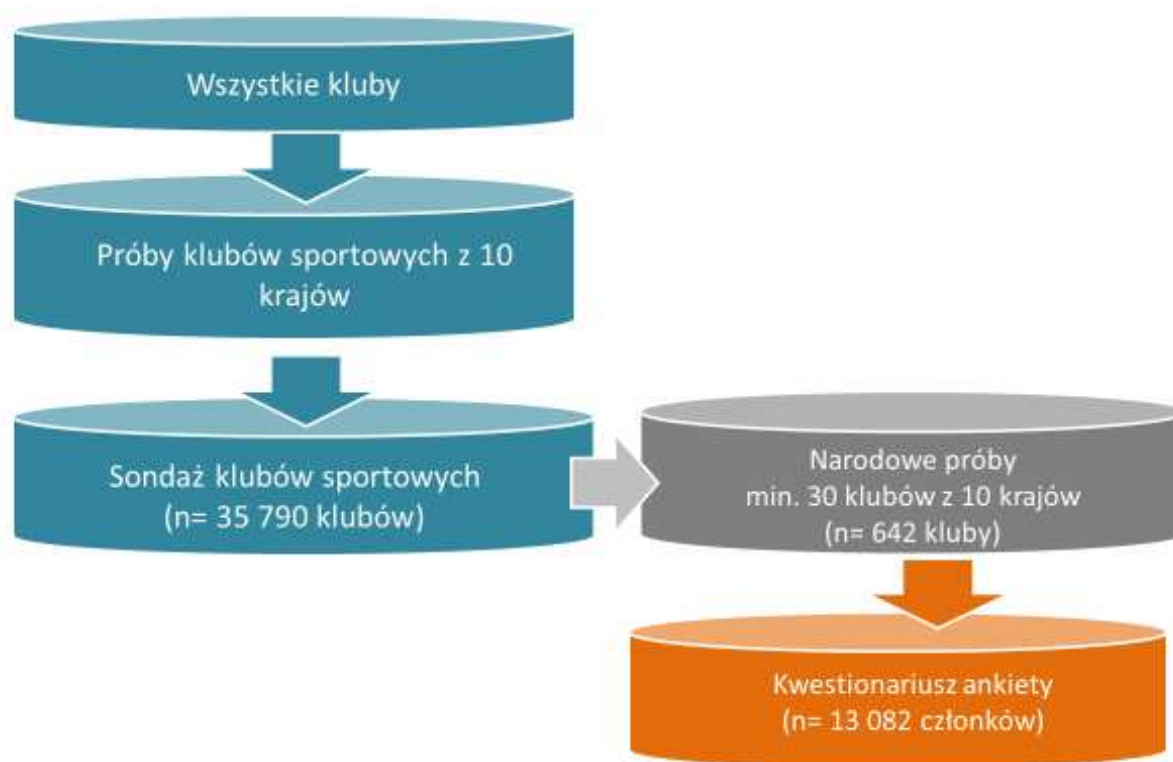

Rys. 2: Wielopoziomowy model przyjęty w projekcie SIVSCE

METODY BADAŃ

Jak zbierano dane empiryczne?

W ramach projektu SIVSCE zbierano dane porównawcze na podstawie przeprowadzonych dwóch potężnych badań sondażowych. W pierwszym wzięło udział ponad 35 tysięcy klubów sportowych z 10 europejskich państw. Drugie z nich było badaniem uzupełniającym, w którym przeprowadzono ankiety pośród ponad 13 tysięcy członków klubów. Członkowie ci należeli do blisko 650 klubów wybranych z pierwszego badania → Rys.3.

Rys.3: Procedura zbierania danych w projekcie SIVSCE

Dane z klubów sportowych zbierane były jesienią 2016 r. poprzez ankiety online we wszystkich dziesięciu badanych krajach. Kluby dobrano w taki sposób, aby najlepiej reprezentowały populację klubów sportowych w każdym z badanych krajów.

Ostatecznie, próbki krajowe objęły co najmniej 2 tysiące klubów z każdego państwa. Większą część zbierania danych koordynował centralnie German Sport University w Kolonii. Jednakże, trzy kraje, tj. Belgia (Flandria), Holandia i Szwajcaria przeprowadziły własny pobór danych, co oznaczało, że dane te następnie należało połączyć.

W każdym z badanych krajów, przetłumaczono te same narzędzia badawcze. Kwestionariusz zawierał pytania odnoszące się do charakterystyki strukturalnej klubów oraz głównych kwestii związanych z ich zarządzaniem, a także inne pytania dotyczące społecznej integracji i wolontariatu w klubach.

Bez względu na to, kto był odpowiedzialny za przeprowadzenie ankiety, kontaktowano się z jedną osobą w klubie (z reguły z prezesem), która wypełniała kwestionariusz w imieniu całego klubu. Bardzo często, z tą osobą kontaktowano się poprzez wysłanie wiadomości email z zaproszeniem i linkiem do ankiety. W bardzo nielicznej liczbie przypadków, konieczne było uzyskanie odpowiedzi z pomocą organizacji sportowych oraz/lub władz lokalnych.

W badaniu sondażowym wzięło udział 35 790 klubów. Próba wahała się od ok. 600 w Norwegii i Polsce, do ok. 20 tysięcy w Niemczech. → [Tab. 1.](#)

Tab. 1: Odpowiedzi i wskaźnik odpowiedzi w badaniu SIVSCE

Kraj	Liczba odpowiedzi	Wskaźnik odpowiedzi (w %)	
Belgia (Flandria)	1 002	10	Ważne! W niektórych krajach (np. Niemcy i Szwajcaria) liczebność przebadanych klubów jest bardzo wysoka. Należy to wziąć pod uwagę przy interpretacji danych. Jednakże, istotne jest też zrozumienie, że średnie wartości dla wszystkich państw były zawsze obliczane jako średnia dla średnich krajowych, a nie średnia wszystkich odpowiedzi. Dlatego też, przedstawione średnie nie są zależne od różnorodnych rozmiarów prób badawczych.
Dania	3 631	31	
Anglia	812	25	
Niemcy	20 546	27	
Węgry	1 222	19	
Holandia	1 103	54	
Norwegia	601	31	
Polska	668	7	
Hiszpania	870	14	
Szwajcaria	5 335	35	
Razem	35 790	26	

Na poziomie mikro badanie przeprowadzono na wiosnę 2016 roku, wśród dorosłych (16+) członków i wolontariuszy europejskich klubów sportowych. Kwestionariusz zawierał pytania dotyczące zaangażowania i przywiązania do klubu, a także charakterystyki członków i wolontariuszy.

Należy zauważyć, że kluby sportowe, w których skontaktowano się z członkami i wolontariuszami, nie zostały określone jako reprezentatywne dla europejskich klubów sportowych, raczej reprezentujące różnorodność pośród klubów w każdym z krajów.

We wszystkich dziesięciu krajach, zbadano co najmniej trzydzieści klubów, co odpowiadało co najmniej 2 tysiącom członków i wolontariuszy. Dane zebrano za pomocą ankiety online przez University of Southern Denmark z Odense. W kwestii kontaktu z członkami klubów i wolontariuszami podejście różniło się delikatnie w każdym kraju. W kilku z nich, skontaktowano się bezpośrednio przez wysłanie wiadomości email z linkiem do ankiety (Dania i Norwegia), jednak w większości państw (Anglia, Węgry, Polska, Hiszpania i Szwajcaria) link wysyłany był do klubów, które, z kolei, rozsyłały go do swoich członków i wolontariuszy. W pozostałych przypadkach (Belgia, Niemcy i Holandia) zastosowano połączenie powyższych dwóch metod.

Jak widać w Tabeli 2., na ankietę odpowiedziało 13 082 członków, od około 450 w Hiszpanii do około 3 200 w Danii. Odpowiedzi uzyskano od 642 klubów.

Tab. 2: Odpowiedzi do ankiety SIVSCE

Kraj	Liczba klubów	Liczba odpowiedzi od członków	
Belgia (Flandria)	47	762	Ważne! W niektórych krajach (np. Dania, Norwegia i Holandia), liczebność przebadanych klubów jest bardzo wysoka. Należy to wziąć pod uwagę przy interpretacji danych. Jednakże, istotne jest też zrozumienie, że średnie wartości dla wszystkich państw były zawsze obliczane jako średnia dla średnich krajowych, a nie średnia wszystkich odpowiedzi. Dlatego też, przedstawione średnie nie są zależne od różnorodnych rozmiarów prób badawczych.
Dania	36	3 163	
Anglia	40	717	
Niemcy	141	2 455	
Węgry	47	716	
Holandia	144	1 965	
Norwegia	30	1 330	
Polska	61	570	
Hiszpania	55	445	
Szwajcaria	41	959	
Razem	642	13 082	

Jak „rzetelnie” zbierano dane?

Powyżej opisane badania empiryczne zostały odpowiednio przeprowadzone. Jednakże, ze względu na różne powody, konieczne były pewne metodologiczne kompromisy, częste w przypadku szeroko zakrojonych badań porównawczych. Dlatego też, dane pozwalają na szerokie ich wykorzystanie, ale posiadają też swoje ograniczenia. Należy wziąć to pod uwagę przy interpretacji wyników projektu SIVSCE. Pomimo tych ograniczeń, dane, prawdopodobnie, stanowią najlepsze źródło informacji porównawczych jakie dotychczas zostały zebrane w dziedzinie europejskich klubów sportowych. W przypadku niektórych państw (Węgry i Polska), były to pierwsze badania online dotyczące członków i wolontariuszy klubów sportowych. Dlatego też, projekt SIVSCE jest w wielu aspektach pionierski. Jak opisano powyżej, główne ograniczenia wynikały z konieczności zastosowania różnych podejść co do doboru próby i procesu zbierania danych. Jednak, bez takich kompromisów, w niektórych krajach, zebranie pełnych danych nie byłoby w ogóle możliwe.

PODSTAWOWE FAKTY DOTYCZĄCE KLUBÓW SPORTOWYCH

Badanie nad klubami sportowymi powinno być równocześnie badaniem dla klubów. Z serią opracowań „Podstawowych faktów dotyczących klubów sportowych” partnerzy projektu SIVSCE wychodzą naprzeciw tej sugestii.

Wybrane wyniki badania przedstawione są w niniejszej serii w taki sposób, aby zapewnić odpowiednim osobom w klubach i federacjach sportowych szybki wgląd w dane oraz określenie najistotniejszych obszarów dla sektora sportowego.

W broszurze celowo wykorzystano jasny język i czytelną prezentację. Ograniczono się jedynie do najważniejszych aspektów.

Czytelnicy zainteresowani pełnymi i szczegółowymi danymi mogą znaleźć odpowiednie raporty, publikacje naukowe oraz podstawowe fakty dla innych zagadnień na podanej stronie [www → www.sdu.dk/sivsce](http://www.sdu.dk/sivsce)

AUTORZY

Wyniki przedstawione w „Podstawowych faktach dotyczących klubów sportowych” oparte są na wspólnych badaniach przeprowadzonych przez następujących autorów i instytucje:

Adler Zwahlen, Jenny; Albrecht, Julia (Uniwersytet w Bernie, SUI); Breuer, Christoph (German Sport University, GER); Bürgi, Rahel (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SUI); Claes, Elien (KU Leuven, BEL); Elmose-Østerlund, Karsten (University of Southern Denmark, DEN); Feiler, Svenja (German Sport University, GER); Gerbert, Angela (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SUI); Goćłowska Sylwia (Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, PL); Illmer, Daniel (DOSB Leadership Academy, GER); Ibsen, Bjarne (University of Southern Denmark, DEN); Lamprecht, Markus (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SUI); Llopis-Goig, Ramon (University of Valencia, ESP); Nagel, Siegfried (University of Bern, SUI); Nichols, Geoff (University of Sheffield, ENG); Perényi, Szilvia (University of Physical Education Budapest and University of Debrecen, HUN); Piątkowska, Monika (Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, PL); Scheerder, Jeroen (KU Leuven, BEL); Seippel, Ørnulf (Norwegian School of Sports Sciences, NOR); Steinbach, Dirk (DOSB Leadership Academy, GER); van der Roest, Jan Willem (Mulier Institute, NED); van der Werff, Harold (Mulier Institute, NED).

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

NIH NORGES
IDRETTSHØGSKOLE

SDU
UNIVERSITY OF
SOUTHERN DENMARK

mulier institute

KU LEUVEN

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

